

GUIDO-JULES KINDT

Schedel

Een Darwinistische thriller

“Schedel”© door Guido-Jules Kindt, Zottegem, 2015
Uitgave: Brave New Books - Info: guido.kindt@telenet.be

ISBN 9789402142907

Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of het reproduceren zonder toestemming van de auteur.

Personages

- Renaud Brejon de Lavergnée, sj.: paleontoloog en voorstander van « intelligent design ».
- Professor Linus Polcke: specialist in gedragspsychologie en befaamd paleontoloog.
- Professor Paul Rogin: paleontoloog.
- Doctor Mira Germon: assistente van Polcke en Rogin.
- Doctor Steven Sondaar: Nederlands paleontoloog, gespecialiseerd in prehistorische fauna op Kreta.
- Gerty Hanon: avontuurlijke freelance journaliste.
- Amina Ben-Omar: specialiste in vreemde farmacopeeën.
- Petra Polcke: echtgenote van prof. Polcke
- Vasilis Kavathas: Griekse journalist bij wetenschappelijk tijdschrift.
- Gerard de Lange: redemptorist in Jette, verzamelaar van Maria Magdalena voorstellingen.
- Anne de Lange: nicht van Gerard, dochter van christendemocratische minister, leerlinge bij Polcke.
- Kostas Pistikakis: politie-inspecteur in Aghios Nikolaos.
- Spiros Daskaloyannakis: hotelmanager van Minos Palace.
- Cassandra: kamermeid in Minos Palace.
- Stelios Fotini: forensisch arts in Aghios Nikolaos.
- Erina Magelaen – journaliste bij De Morgen

I. Brejons geheimen

Pater Renaud Brejon de Lavergnée sj. was in zijn kantoor van de universiteit omringd door boekenkasten die uitpuilden van belangrijkheid. Of zo had het toch moeten zijn. Er stonden heel wat religieuze naslagwerken maar ook moderne uitgaven over evolutieleer en darwinisme. Die moesten hem inspireren in zijn nooit aflatende strijd tegen het atheïsme en de verwerping van een schepper. Hij was een onwrikbaar voorstander van ‘intelligent design’, het basisprincipe van het creationisme, dat in de Verenigde Staten zoveel voorstanders heeft.

‘En de bijbel heeft toch gelijk’, ‘Het verhaal van het christendom’ en ‘De bronnen van het geloof’ stonden naast ‘The ancestor’s tale’ van Dawkins, ‘De derde chimpansee’ van Diamond en ‘God is not great’ van Hitchens, de vijanden... maar ook ‘Obsessions’, een catalogus van droom- en gruwelbeelden door Kubin, Redon, Munch, Rops, Goya en andere kunstenaars die de duisterste hoeken van de menselijke geest in beeld hebben gebracht.

Uiteraard bezat hij ook de werken van Darwin zelf, en het meest beduimelde was *‘The Descent of Man and selection in relation to sex’*. Hij vond dat Darwin in dit werk zijn Goddeloze geest helemaal de vrije loop had gegeven, terwijl hij in zijn eerste boek over evolutie, *‘On the Origin of Species’*, uiterst voorzichtig was geweest en geen uitspraak had gedaan over de menselijke afstamming. Natuurlijk, ook in dit boek moest je veel tussen de regels lezen, zoals in het 19de-eeuwse Engeland gebruikelijk was.

Voor Brejon was de boodschap evenwel zo helder als de Geestelijke Oefeningen van Ignatius van Loyola: Charles Darwin was de duivelskapelaan van de evolutieorde.

Brejon beseftte dat zijn strijd ingewikkeld was maar hij wilde ver gaan om de maatschappij van zijn gelijk te overtuigen. Tot eer van de Schepper. Soms had hij even de indruk dat hij een achterhoedegevecht aan het leveren was, maar dit ging snel over. Zijn marginaliteit in de wetenschappelijke wereld was zijn sterkte. ‘Verlichte geesten zijn altijd marginaal’, luidde zijn overtuiging. Dat hij in werkelijkheid vastgeroest zat in ideeën uit het verleden hield hem niet bezig.

De Amerikaanse publicist Christopher Hitchens kon uiteraard een bepaald publiek overtuigen, maar Brejon wist dat hij dit personage beter de baas kon dan duivelse geniale wetenschappers zoals Richard Dawkins of Linus Polcke.

Polcke was hem een doorn in het katholieke oog, omdat hij in België actief was, net als Brejon zelf; en omdat het erop leek dat die man bij de huidige regering gelijk kon halen als het erop aankwam godsdienstonderwijs af te schaffen in de scholen.

Voor diezelfde namiddag had Brejon een discrete vergadering belegd met een aantal actieve medestanders, en het was niet evident geweest om een onopvallende locatie te vinden. Hij wilde niet dat de universiteit van Leuven erbij betrokken raakte en had beroep gedaan op een bevriende redemptorist van het Magdalena-klooster in Jette, ver genoeg van de universiteit.

Met enkele getrouwen wilde hij een drastische strategie bespreken die nodig was om Polcke de wind uit de zeilen te nemen.

Op het Koningin Astridplein – door de lokale bevolking ‘de Spiegel’ genoemd – draaide hij met zijn Renault Scenic de openstaande poort binnen naast de Magdalena-kerk. Op de binnenplaats bevonden zich garages waar hij zijn wagen zonder problemen kon achterlaten.

De inrijpoort bevond zich vlak naast een muur en een bruine dubbele deur, die het klooster afsloten. De deur werd weinig gebruikt en was voor veel inwoners van de Brusselse gemeente een antiek overblijfsel uit een tijdperk van christelijke liefdadigheid, toen armoezaaiers daar aanklopten voor een aalmoes van de paters.

Achter de deur was een kleine hal die op zijn beurt afgesloten was met een dubbele deur. Hoe het klooster eruit zag dat zich daarachter bevond was weinig bekend.

Een eigenaardigheid van de kerk zelf waren de twee toegangspoorten met dubbele vleugels. Alleen de rechtse werd geopend om kerkgangers binnen te laten voor de diensten in de gebedsruimte. Niemand wist waarvoor de tweede poort ooit had gediend en eigenlijk stelde geen enkele kerkganger zich daar vragen bij.

Af en toe stapte nu een persoon discreet de half geopende deur binnen, en verdween in het gebouw.

Bovenaan de voorgevel tussen de kerkpoorten stond een levensgroot wit beeld van Maria Magdalena, dat sinds korte tijd aan weerszijden was ‘versierd’ met twee amateuristische moderne mozaïeken die evangelische

taferelen met Jezus en Magdalena voorstelden. Pater Gerard de Lange, de gastheer van Brejon, die zich al geruime tijd met een iconografische Magdalena-studie bezig hield, ergerde zich blauw aan de afzichtelijke ‘kunstwerken’.

De personen die nu binnenkwamen voor Brejons vergadering gingen naar links en knielden enkele ogenblikken op een stoel in de buurt van de preekstoel die eveneens versierd was met Magdalena-taferelen. Hier waren het bas-reliëfs in eik, daterend uit de vorige eeuw en zeer vakkundig uitgevoerd.

Na met een zekere achterdocht te hebben rondgekeken gingen de speciale bezoekers naar voor en verdwenen in de verste linkerhoek achter een deur. Via deze toegangsdeur bereikten de vertrouwelingen van Brejon ongemerkt de gangen van het klooster, waar ze werden opgevangen door een bejaarde pater en naar een discreet lokaal geleid.

De inwoners van het kloostercomplex uit de 19de eeuw bestonden uit een zestal bejaarde paters die daar hun pensioenjaren doorbrachten. Daar verbleef ook pater de Lange, intieme vriend van Brejon, die af en toe bezoek kreeg van zijn nichtje Anne, dat bij Linus Polcke studeerde. Ze konden het uitstekend met elkaar vinden.

Gerard de Lange was voor in de vijftig, en had kerkelijk recht gestudeerd bij een befaamd magister in kerkelijk recht, die jaren voordien overleden was aan een overdosis drugs. Een paar zaaltjes op de bovenverdieping werden af en toe gebruikt voor discrete religieuze bijeenkomsten, of voor besprekingen van kerkelijke aard.

De kardinaal was nooit aanwezig op de bijeenkomsten van Brejon, maar over de inhoud van de vergaderingen werd hij naderhand nauwgezet ingelicht, hoewel alle betrokkenen – en de kardinaal op de eerste plaats - dit bij hoog en bij laag zouden ontkennen, mocht ernaar worden gevraagd. De macht van de Roomse kerk was nog altijd gestoeld op veel geheimdoenerij.

Zonder dat de deelnemers aan de bijeenkomsten dit wisten, hing Brejon de Lavergnée af van de Romeinse curie, die zowat het bestuur of de regering van de kerk vormde.

Sinds Pius X in het begin van de 20ste eeuw, bestond de curie uit elf congregaties, drie rechtbanken en vijf bureaus. Brejon behoorde tot de Congregatie voor de Geloofsleer, erfgenaam van het Heilig Officie en van de Inquisitie. Deze congregatie was verantwoordelijk voor promotie en bescherming van de leer betreffende geloof en zeden in de hele katholieke wereld.

De congregatie had een studieopdracht en moest antwoorden bieden op alle nieuwe vragen die rezen door de evolutie van de wetenschap. Wanneer ‘dwalingen’ de ware leer in gevaar brachten, moest de congregatie optreden. Op welke manier dit moest gebeuren werd niet gespecificeerd maar dat kon zeer drastische vormen aannemen.

In het verleden was de brandstapel de normale oplossing geweest, maar in moderne tijden waren de ingrepen subtieler. Uitsluiting en broodroof bleven de meest doeltreffende maatregelen. Zelden kon worden achterhaald

wie achter de manipulaties zat die een benoeming annuleerden of iemand tot ontslag dwongen.

Een lerares in een katholieke school, die door haar man werd verlaten, wat tot een echtscheiding leidde, bleek plots niet meer bekwaam om voor de klas te staan en kreeg te horen dat ze dringend naar een andere baan moest zoeken. Dit was onlangs nog gebeurd in het Heilig Hart College in Jette.

De Congregatie voor de Geloofsleer stond zelf in voor haar taakomschrijving en had alleen verantwoording af te leggen tegenover het hoogste gezag. Voor hij tot paus werd verkozen was Ratzinger één van de prefecten van de congregatie. Het stond buiten kijf dat hij als paus nog even goed op de hoogte werd gehouden van alle activiteiten van deze organisatie. Achter zijn goedaardig uiterlijk van zalvende vader ging een doortastende inquisiteur schuil.

“Indien we moderne democratie toestaan in de kerk, dan halen we een paard van Troje binnen” zei Brejon tot zijn klein groepje toehoorders. “De kerk kan niet kritiekloos emancipatie en autonomie toejuichen. De politieke democratie probeert de kerk over te halen tot meer openheid, en hoewel we toegeven dat we democratisch denken, mogen we niet uit het oog verliezen dat er grenzen zijn. Over evangelie en gezag kan niet met meerderheid tegenover minderheid worden gestemd. Dit leidt tot wildgroei en evolueert naar machteloosheid. Dat is precies wat volgens mij aan het gebeuren is met de atheïstische ideeën betreffende het begin van de schepping.”

Afgezien van Brejon zaten vijf personen rond de tafel. Eén onder hen was Vincenzo Rinaldi, een Siciliaan van zowat zestig jaar, die al vele jaren deel uitmaakte van een discrete katholieke organisatie binnen het Diocesaan Instituut van Sicilië, opgericht door de eeuwenoude Branciforti-familie in Leonforte. Vincenzo was afkomstig uit deze gemeente en zijn ouders bezaten wijngaarden in de richting van Assoro, naar het oosten toe.

De duistere organisatie Chiesa Madre was gevestigd in de oude palazzo van de familie Branciforti, een laag vierkant gebouw dat eruit zag als een versterkt fort midden het Siciliaanse stadje. Het stond op een heuvel en had kantelen als een versterkt slot dat op verdediging is aangewezen.

Een tweede persoon op de bijeenkomst was Eva, een kleine struise Beierse vrouw van onbestemde leeftijd, die zich vrij mannelijk kleepte en na jaren verblijf in Brussel haar zwaar Duits accent nog niet had kunnen kwijtspelen. Wanneer ze de mond opende sprak ze welluidend als een dragonder en Brejon moest haar regelmatig tot voorzichtigheid aanmanen, vooral wanneer het ging over discrete aangelegenheden.

Soms vroeg hij zich af hoe ze het klaarspeelde om contacten te leggen met medestanders zonder dat andere mensen op de plaats waar ze hen ontmoette, alles hadden gehoord wat ze vertelde. Gelukkig hadden haar ontmoetingen meestal plaats in open lucht, in volle natuur, zoals het Laarbeekbos in Jette of het domein van Boechout in Meise, dat sinds enige tijd de Nationale Plantentuin van België was. Daar sprak ze dan af op regenachtige dagen en

nam de wandelingen met haar zwarte poedel Kiki te baat om bepaalde personen te ontmoeten uit haar voormalige vaderland.

Vincenzo en Eva waren niet de beste maatjes, maar ze begrepen het gezamenlijke christelijke doel waarvoor ze moesten samenwerken. Vincenzo beseftte dat de kerk in Duitsland over veel meer geld beschikte dan in Italië. De versnippering van de inkomsten was daar ook minder groot dan in België.

In Duitsland bestond er nog een ‘Kirchensteuer’, een belasting die werd afgehouden op de loonstrook van elke werknemer, nadat was gepreciseerd tot welke kerk hij behoorde. In België betaalde iedereen voor de kosten van de religies, ongeacht hun overtuiging. Het was simpelweg belastinggeld.

Eén van Eva’s belangrijkste taken was ervoor te zorgen dat vanuit Duitsland financiële middelen beschikbaar kwamen voor de mysterieuze christelijke doelstellingen die Brejon nastreefde. Ondanks haar boers uiterlijk was Eva een zeer belezen en intelligente vrouw.

De andere aanwezigen op de bijeenkomst waren een Vlaams echtpaar uit Kortrijk, en de Brusselse redemptorist Gerard de Lange die voor het lokaal had gezorgd. Hij was een van de weinige priesters die nog geregeld in contact kwam met vooraanstaande adellijke families zoals de Mérode, de Croÿ of Lagasse de Locht. Met zijn academische kennis van de Bijbelse figuur Maria Magdalena en haar vermeende stamboom waarvan sommigen dachten dat hij vertakkingen had naar de meeste

Europese koningshuizen, genoot pater de Lange een vreemdsoortig gezag in de nobele huizen van België.

De edellieden die hij persoonlijk kende behoorden meestal tot de conservatieve vleugel op wetenschappelijk gebied, en hadden alle begrip voor de theorieën rond 'intelligent design' van hun aristocratische kastegenoot Brejon de Lavergnée.

De Langes vrienden- en kennissenkring bestond voor een groot deel uit oud-studenten van de Leuvense universiteit, die ook ridder waren in de obscure Ordre du Rouvre, opgericht door benedictijnenmonnik Dom Marie-Gérard Lafond, als strijdeenheid tegen het communisme, en die zich nu vooral richtte tegen het materialistische denken van de Darwinisten.

Eén van de voornaamste objectieven van de Ordre was infiltratie in alle geledingen van de staat: politieke en economische kringen, gerecht en leger. Ook leden van Opus Dei vonden elkaar terug in de Ordre du Rouvre, die discreet, geheimzinnig en sterk gehiërarchiseerd was, met een specifiek ritueel. Nieuwe leden kregen eerst de graad van 'schildknaap', vervolgens die van 'donaat' en tenslotte werden ze 'ridder'. Leden van zowel Opus Dei als de Ordre du Rouvre werden vrijwel uitsluitend gerekruteerd uit de adel of de hoge universitaire wereld.

Dan was er nog het Vlaamse echtpaar, waarvan de man een bekend organist was, en in die functie vaak rondtoerde in heel het land. Brejon maakte van hun diensten gebruik om contacten te leggen met gelijkgezinde intellectuelen. De vrouw was uitermate bedreven in computertechnieken en hij wist haar goed te gebruiken om als hacker binnen te

dringen in gegevensbanken van mensen zoals de sterk Darwinistisch gerichte professoren Linus Polcke, Paul Rogin of doctor Mira Germon, assistente van Polcke.

Het was een bijkomend voordeel dat de Kortrijkse vrouw er zeer onopvallend uit zag en meer weg had van een doodgewone huismoeder dan van een scherpzinnige computerkraker. Dank zij haar pertinente acties was Brejon meestal goed op de hoogte van de handel en wandel van Polcke.

Als inleiding op het eigenlijke onderwerp van de bijeenkomst, wilde Brejon de Lavergnée nog even de klemtoon leggen op het gedachtegoed dat ze deelden. Hij deed dit bij elke bijeenkomst, in de veronderstelling dat er op een bepaald ogenblik toch wel iemand een tegenwerping zou maken, maar totnogtoe was dit niet gebeurd. In dergelijk geval had hij kunnen achterhalen waar de inspiratie voor de opmerkingen vandaan kwam, en kon hij zijn pijlen beter richten.

“Variatie bestaat, natuurlijke selectie is een feit, en de combinatie van deze twee kan een soort in een bepaalde richting kneden. Maar er is één punt dat volgens mij niet strookt met de natuur, zoals wij die kunnen waarnemen: soortvorming. Hoeveel veranderingen er zich ook opstapelen, een nieuwe soort kan niet uit zichzelf ontstaan, en dat is ook nooit aangetoond” zei Brejon. “Er is nooit een bewijs geleverd dat natuurlijke selectie enig creatief vermogen heeft. De reden waarom biologen daarin geloven is dat ze een vervanging zoeken voor God. Die overtuiging maakt deel uit van het project om God aan de kant te schuiven. En daar moeten wij ons met hand en tand tegen

verzetten. Daarom ook zijn we hier bijeen, om elk op onze manier bij te dragen tot het ondergraven van professor Linus Polckes duistere politieke agenda, die hij ons land wil opdringen.”

Er viel een stilte over de vergadering en iedereen wachtte af in welke richting de jezuïet verder zou gaan... Wat hij daarna bijna onverbloemd voorstelde grensde aan het ondenkbare; iets waar alleen de Siciliaan enig begrip voor kon opbrengen. Hier was een brein aan het werk dat in Palermo gekneet kon zijn.

“... zo moeten we op zoek naar een beredeneerde mogelijkheid voor een christelijke en Goddelijke tussenkomst”, besloot Brejon.

“Kunnen we dit zomaar doen?” vroeg de organist omzichtig.

Brejon zuchtte en lanceerde zich vervolgens in een gecompliceerde uiteenzetting over uitzonderingen die aangereikt werden in het kerkelijk recht en waarbij Gerard de Lange instemmend zat te knikken. Of Brejon zijn argumenten haalde uit oude geschriften van de inquisitie, of ze ter plaatse uitvond, had niemand van de aanwezigen kunnen zeggen. Brejon zelf was te gewiekst om daar enige toelichting bij te geven. Het was duidelijk dat niets of niemand hem zou tegen houden, wat er ook gebeurde.

De vergadering duurde nog enige tijd, terwijl Brejon bleef hameren op hun strijd tegen de Goddeloze biologen. Men kon de wereld niet zomaar overleveren aan de laïciteit, want dan zouden alle regels van de moraal verloren gaan. In welke wereld van misdaad en corruptie zouden we dan moeten leven?

De aanwezigen lieten zich meeslepen door de sluwe welsprekendheid van de jezuïet. Daarna werden taken verdeeld en een planning opgesteld. Ieder van hen kon afzonderlijk contact houden met de professor. Hij gaf hen het telefoonnummer van zijn mobieltje en vroeg hen uitsluitend van dit nummer gebruik te maken. Hoe discreter alles gebeurde, hoe beter.

Dat de groep met pater Gerard de Lange in feite een soort dubbelspion in zijn midden had, kon geen van de aanwezigen beseffen. Hij stond immers bekend als vertrouweling van Brejon de Lavergnée.

II. Linus' lezing

De meeste automobilisten die iedere ochtend door de Generaal Jacqueslaan scheurden, wisten niet dat er vlak naast de campus van de Vrije Universiteit Brussel een klein treinstation was dat Etterbeek heette. Hier stapten nochtans elke dag massa's studenten uit de trein om cursus te gaan volgen aan de universiteit.

In vogelvlucht gezien lagen de gebouwen van de onderwijsinstelling vlak naast de spoorlijn, op een groot terrein dat een halve eeuw geleden een militair oefenplein was waar duizenden soldaten hun eerste opleiding hadden gekregen. Nu werden honderden jongeren daar dagelijks opnieuw gedrild, zij het op een meer geraffineerde manier. Zo dachten ze...

Wanneer men, vertrekkend aan het station, de Generaal Jacqueslaan een stukje volgde in oostelijke richting was de eerste afslag rechts een vrij grauwe straat die de somptueuze naam Triomflaan had gekregen. Sloeg men die in dan bereikte men tweehonderd meter verder de inrit van de VUB-gebouwen waar men onder meer ethologie, biologie en paleontologie kon studeren.

Die laboratoria en studiecetra zouden de komende weken bijzonder belangrijk worden in het licht van een ontdekking die op datzelfde moment gebeurde ergens in Griekenland... en die nare gevolgen zou hebben voor de roemrijke afdeling biologie van de universiteit. Op een slinkse manier zou het creationisme daar een rol in spelen;

maar de nefaste competitiedrift onder academici zou wellicht ook niet zonder gevolgen blijven.

Ergens in een klein leslokaal op de derde verdieping stond professor Linus Polcke voor een groepje studenten, en heel even leek hij de draad van zijn verhaal kwijt te zijn. Hij keek naar de zoldering van het zaaltje, waar hij ethologie doceerde, alsof daar zijn verloren draad hing. Dan keerde zijn verdwaalde blik terug naar de acht studenten.

Daar zat de dochter bij van een christendemocratische minister, een autoritaire magere man met een haviksnus, die niets op had met professoren die zich moeiden met de richtlijnen van het ministerie van onderwijs. Wegens zijn uitgesproken linkse en atheïstische ideeën behoorde Polcke ook tot dit 'zootje' zoals de minister hen pleegde te noemen.

Het lag niet in Linus' gewoonte om daar rekening mee te houden. Zijn overtuigingen werden nooit opgeborgen in zijn versleten boekentas omdat er iemand tegenover hem zat die er een andere mening op na hield. Integendeel. Zijn dwarse denkbeelden kwam dan nog vlotter te voorschijn... als witte konijnen uit een goochelaarshoed.

Hij beseftte goed dat zijn ideeën via sommige aandachtige studenten ook andere, minder gunstig gezinde regionen konden bereiken. Toch bleef hij onverbloemd zijn standpunten verdedigen.

Polcke was niet groot en eerder tener gebouwd. Zijn puntige zwarte baard gaf hem een soort satanisch uiterlijk. Alsof hij elk moment kon uitbarsten in de aria: "Et Satan conduit le bal, conduit le bal...".

Zijn typische kop vertoonde ook enige gelijkenis met portretten van Michelangelo Buonarroti. Maar daar hield de

gelijkenis dan ook op. Michelangelo was klein en giftig geweest, vooral toen hij de kans zag Leonardo da Vinci te beschimpen omdat die zijn reusachtig bronzen paard voor Ludovico Sforza niet kon afmaken. Bij Polcke waren beledigingen geen argumenten. Hij had respect voor wetenschappers en kunstenaars die nieuwe thema's aansneden, zelfs wanneer hun pogingen op een sissert uitliepen. Zowel voor Lamarck als Broca had hij waardering, hoewel die niet konden raken aan Darwin, het ultieme genie van de evolutieleer.

Polckes woordgebruik op de cursussen had iets geaffecteerds en sommige collega's vonden dat hij zich aanstelde.

'Zijn uitspraak is te perfect', meende een collega uit Roeselare, die zelf geen onderscheid kon maken tussen een 'h' en een 'g'.

Bij zijn studenten was Polcke populair. Niet alleen slaagde hij erin bijzonder verrassende 'lectures' te geven, die hij zomaar uit zijn mouw leek te schudden, maar hij maakte zijn biologie en ethologie zo toegankelijk dat iedereen door de logica werd gegrepen.

Men leefde mee met hyenahonden, de *Lycaon pictus*, die wegens hun tengere lichaamsbouw moesten toezien hoe leeuwen met hun prooien gingen lopen, maar die de veel grotere gevlekte hyena's achterna zaten en in het achterwerk beten, toen die een deel van hun impalasteak wilden inpikken.

Polcke kon zelfs bij zijn studenten begrip opwekken voor chimpansees die bavianen verscheurden... want niets menselijks was de apen vreemd.

Bij elk verhaal identificeerden de aankomende biologen zich onwillekeurig met de dieren waarover hij vertelde, en ze vergaten hun eigen positie als *Homo sapiens*.

Ergens op een piepklein eilandje nabij het oostelijke kustgebied van Kreta, zat een jonge vrouw diep voorovergebogen te scharrelen in een opgravingsgroeve. Ze had iets merkwaardigs bloot geborsteld uit de mulle grond en riep er haar professor bij, die wat verder werkte. Samen begonnen ze ijverig de aarde weg te vegen met kleine halen van hun borstels en er kwam een schedel te voorschijn.

“Ongelooflijk!” riep de prof uit. “Hij lijkt bijna compleet te zijn.”

Een weinig verder hield een Nederlandse paleontoloog op met in de aarde te scharrelen en keek in hun richting. Zouden ze iets merkwaardigs hebben aangetroffen dat hij bij vorig onderzoek niet had gezien? Hij voelde afgunst opborrelen in zijn binnenste maar toen riep de Belgische professor dat hij moest komen zien.

Wat doctor Steven Sondaar zag toen hij in de sleuf keek, greep hem naar de keel. Dit had onsterfelijke roem kunnen betekenen.

Wanneer Polcke die dag opnieuw de draad van zijn uiteenzetting oppikte had hij het niet meer over de dwergchimpansee bonobo, *Pan paniscus*, waarmee hij enkele tellen vroeger was gestopt. Hij had plots totaal nieuwe elementen opgegraven uit zijn cognitieve breinsite: de prefrontale en temporale hersengebieden, om het met de terminologie van neurobiologen te zeggen. De onvermijdelijke stamboom van de soort: *Homo*.

“Het kan vijf of tien miljoen jaar geleden zijn dat er in Afrika een zoogdier rechtop begon te lopen” zei hij. “Darwin was er al van overtuigd dat het allemaal daar in de Afrikaanse savanne begon. Van dat rechtop lopen hebben we geen specifieke sporen en we weten niet wanneer het begon. We kunnen ook maar gissen naar de redenen waarom dit aapachtige wezen zoiets deed. Waar we wel zeker van zijn is dat zowat 3,8 miljoen jaar geleden in hetzelfde Afrika nog een andere aapachtige leefde die min of meer rechtop liep en waarvan er verschillende soorten bestonden, de *Australopithecus*.”

Hij wachtte even en met het hoofd voorover scheen hij naar de juiste woorden te zoeken die over de vloer verspreid lagen.

Dan keek hij naar buiten door het hoge venster en uit de wolken leek er een vage Afrikaanse aap op hem af te komen: een grinnikend harig wezen met een scherp geslepen stuk rotskristal in de hand in de vorm van een laurierblad, schitterend als diamant. Dergelijke kristalmessen waren aangetroffen in de grot van Atapuerca bij Burgos, een site van 350.000 jaar oud.

Zo visueel zag Linus Polcke het. Religieuze denkers zouden het visioenen noemen; zoals Hildegard von Bingen, de Duitse kloosterlinge die in de 12de eeuw als eerste het vrouwelijk orgasme beschreef, en genialiteit putte uit visioenen omdat ze in die tijd als vrouw niet verondersteld werd eigen ideeën te hebben.

“Twee en een half miljoen jaar later was *Australopithecus* al weer uitgestorven. Maar in die tussentijd – en dat zal dan twee miljoen jaar geleden zijn geweest – kenden de hersenen van nakomelingen van dit beest een sterke groei. In de gebieden waar het ‘dier’ leefde zijn stenen werktuigen aangetroffen. Daarom denken we dat er rond die tijd een nieuw geslacht is ontstaan, dat biologen *Homo* zijn gaan noemen... Tot op vandaag kunnen veel mensen nog steeds niet aanvaarden dat er miljoenen jaren geleden een ‘dier’ zou hebben geleefd, dat in staat was geraffineerde werktuigen te maken zoals stenen bijlen en messen.”

“Noemen ze dit niet het moment van de Goddelijke vonk?” vroeg Anne de Lange, de ministersdochter, zich luidop af. Linus had het gehoord maar ging er niet op in.

“Onderhand heeft Jane Goodall aangetoond dat ook *Pan troglodytes* (de chimpansee) in staat is klein gerief te vervaardigen waarmee hij zijn taak vergemakkelijkt” ging de prof verder. “Hij verwijdert bladeren van takjes om in termietenholten te gaan peuteren, of gebruikt stenen hamers om noten of vruchten te pletten op een harde bodem. Deze feiten zijn jullie intussen wel bekend, natuurlijk, hoewel we niet mogen vergeten dat de eerste waarnemingen amper

vijftig jaar oud zijn. Het zijn observaties uit de jaren '60 van de vorige eeuw.”

“Aan de Gombe Stream”, zei Nathalie Gondrand, één van zijn briljantste studenten. Later zou ze belangrijke publicaties doen in verband met de erfelijkheidsleer en de oorsprong van het leven. Polcke wist dat ze graag in Afrika wou gaan werken aan een of ander ethologisch project.

“Inderdaad, Nathalie, in Tanzania, en daar niet ver vandaan zou ook de eerste *Homo*-soort hebben geleefd. Het is die soort die de start inluidde van de mens. Zo hebben wij biologen het beslist, en de eerste kreeg de naam *Homo habilis*. Een opvolger van dit dier, de *Homo erectus*, is dan begonnen aan een trektocht naar het noorden, weg uit Afrika, zowat 400.000 jaar geleden. In Europa evolueerde hij tot *Homo neanderthalensis*. Intussen hadden deze wezens al 700.000 jaar het vuur ontdekt en gebruikten dat bij hun dagelijkse bezigheden, zoals verwarming of braden van vlees. Terwijl de moderne mens, *Homo sapiens*, daar nog een half miljoen jaar mee zou wachten... Heel vreemd, voor een wezen met een Goddelijke vonk...”

Sommigen gniffelden en keken naar Anne, die wat kleur op haar wangen kreeg. Toen ging er een mobieltje af en de professor keek boos in het rond, tot hij na een paar maten “Kleine Nachtmusik” besepte dat het zijn eigen apparaatje was. Hij hield op met praten, lachte groen en viste de mobiele telefoon op uit de zak van zijn tricotvest. Tegelijkertijd vielen een paar mosselschelpen op de grond... ongetwijfeld studieobjecten die hij op zak had gestoken.